

GODINA

Novinski časopis izrađuje

Udruga Delta

(Maja Uršić Staraj, Alen Halilović, Luka Cetina, Mirela Pašić)

Naknada 100 kom

Tisak

Act Printlab d.o.o.

Dizajn i prijelom:

MADHOUSE
(Marko Laća)

Autori tekstova:

“Organizirani oblici djelovanja mladih” – Anamarija Vinković,
studentica Pedagogije

“Politička pismenost mladih” – Sanela Kanić,
studentica Pedagogije

“Strukturirani dijalog s mladima” – Ana Zebić,
studentica Pedagogije

“Sudjelovanje mladih u svojoj lokalnoj zajednici” – Sanja Baretić,
studentica Pedagogije

“Vještine mladih” – Ivan Butković,
student Engleskog jezika i književnosti i Pedagogije

Od “Dana Akcije” do “Akcije za 5!” – Mirela Pašić,
suradnica na projektu

Financiranje i institucionalna:

Projekt „Akcija za 5!” provodi se uz financijsku podršku
Ministarstva socijalne politike i mladih i Grada Rijeke.

Udruga Delta je korisnica institucionalne podrške Nacionalne
zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj
udruge.

OD "DANA AKCIJE" DO "AKCIJE ZA 5!"

PROJEKT "MISLI GLOBALNO, DJELUJ LOKALNO"

Ideja za projekt *Misli globalno, djeluj lokalno* potekla je u svibnju 2006.g. prilikom upoznavanja s nizozemskim inovativnim projektom uključivanja mladih ljudi u procese donošenja odluka na lokalnoj razini pod nazivom *Find Your Way in Local Government*. Pilot - projekt *Misli globalno, djeluj lokalno* prvi put je proveden već iste godine, od rujna do prosinca, u Gradu Rijeci, a uskoro se počeo provoditi i u Gradu Pazinu. Pokretači ovog projekta su dugogodišnji GONG-ovi aktivisti na području Rijeke.

Od 2010.godine Delta kontinuirano provodi ovaj projekt u Gradu Rijeci i Gradu Opatiji, a centralni događaj ovog projekta je *Dan Akcije* koji od 2015.g. nastavlja svoju tradiciju, ali pod novim nazivom *Akcija za 5!* te se provodi na području Grada Rijeke.

Projekt, koji se provodi već desetu godinu zaredom, odgovara na potrebu za aktivnijim sudjelovanjem mladih osoba u političkom i društvenom životu lokalne zajednice te na problem negativnog stava mladih prema politici i javnom angažmanu općenito.

CILJ PROJEKTA

Projekt *Akcija za 5!* od samih početaka ima za cilj:

- pružiti mogućnost mladim srednjoškolcima (između 14 i 19 godina) da razviju sposobnosti potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini te da se na taj način poveća razina aktivnog sudjelovanja mladih u svojoj lokalnoj zajednici;
- informirati riječke srednjoškolce o radu gradske uprave;
- potaknuti ih na promišljanje o projektnim idejama u okviru određene teme.

SVAKE GODINE NOVA AKTUALNA TEMA

Za pisanje učeničkih projektnih prijedloga prethodnih godina teme su bile iz područja: europskog građanstva, društvenih inovacija, cjeloživotnog učenja i mnogih drugih područja. Tema, koja će biti temelj za pisanje projektnih prijedloga ove godine uskladena je s temom novog ciklusa strukturiranog dijaloga Europske unije kojim se mladima omogućuje sudjelovanje u donošenju odluka na europskoj razini. Tema ***Razvoj vještina mladih*** bit će temelj na kojem će riječki srednjoškolci graditi svoje projektne ideje tijekom ***Akcije za 5!***

O PROJEKTU "AKCIJA ZA 5!"

Akcija za 5! nastala je kao unaprjeđenje projekta *Dan akcije* koji se provodio devet godina u Gradu Rijeci te se tako ove godine održava deseti po redu, a u projektu aktivno sudjeluje 87 učenika koji dolaze iz 13 srednjih škola u Rijeci.

Akcija za 5! održava se u prostorijama Grada Rijeke – zgrada Gradske uprave gdje učenici provode najveći dio dana. Podijeljeni su u 9 manjih grupa, od kojih jedna čini novinarsku grupu. Njihov je zadatak osmisliti i izložiti svoje projektne prijedloge na sjednici Vijeća učenika koje ujedno i bira najbolji projekt odnosno projekt čija će se provedba podržati financijski od strane Grada Rijeke dok Udruga Delta ima ulogu u koordiniranju, pružanju tehničke podrške i pomoći pri razradi i provođenju projekta. Tijekom *Akcije za 5!* grupe učenika rade uz podršku svog koordinatora koji im pomaže u uspješnom izvršavanju zadataka dok je uloga novinarske grupe da, tijekom dana, kontinuirano prati i bilježi rad projektnih grupa.

STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA: OD NEPOZNANICE DO SUDJELOVANJA

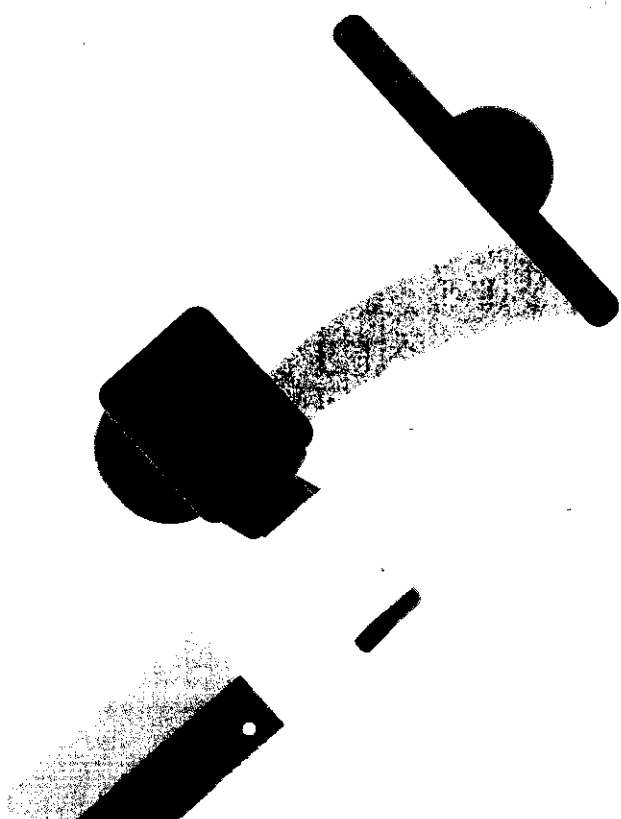
Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju službeno se počeo provoditi proces strukturiranog dijaloga s mladima. To je proces u kojem se tijela javne vlasti savjetuju s mladim ljudima o temama koje su od velike važnosti za populaciju mladih diljem Europe. On služi kao forum za kontinuirano zajedničko promišljanje o prioritetima, provedbi i praćenju europske suradnje u području mladih. Cilj strukturiranog dijaloga je osigurati da preporuke i mišljenja mladih nađu svoje mjesto u nacionalnim i europskim politikama kako bi se poboljšala kvaliteta njihova života te unaprijedio položaj mladih u određenom području.

Cijeli proces se opisuje kao *strukturirani* budući da je vrijeme savjetovanja, kao i teme, unaprijed dogovorene. On se odvija kroz 18-mjesečni ciklus tijekom kojeg se održavaju redovita događanja u kojima mladi mogu iznijeti svoje mišljenje o

dogovorenim temama u dijalogu s drugim mladima, kao i s predstavnicima nacionalnih i europskih institucija. Na europskoj razini strukturirani dijalog povezuje Europsku komisiju, zemlje članice i nacionalna vijeća mladih te Europski forum mladih. Na razini zemalja članica nacionalne radne skupine, koje su sastavljene od mladih predstavnika organizacije, tijela vlasti i znanstvenih institucija, provode savjetovanja s mladima prilikom čega doprinosi procesu na europskoj razini. Nacionalna radna skupina za provedbu strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj okuplja Ministarstva socijalne politike i mladih, Agencije za mobilnost i programe EU, Mreže mladih Hrvatske i Zajednice info-centara za mlade. Mreža mladih Hrvatske, kao krovna organizacija mladih u Hrvatskoj, zadužena je za koordinaciju aktivnosti Nacionalne radne skupine.

U Hrvatskoj se strukturirani dijalog provodi od 2011. godine od strane Agencije za mobilnost i programe EU. U Rijeci strukturirani dijalog provodi udruga *Delta*, koja se kao udruga za mlade uključila u provedbu 2011. godine kada je bila partner Mreži mladih Hrvatske na projektu *Tko se boji velike zločeste krize?*. 2014. godine dodatno su se educirali o cjelokupnom procesu, a 2015. godine počeli su se intenzivno baviti strukturom.

Tema posljednjeg završenog ciklusa, koji je započeo 1. srpnja, 2014. godine bila je osnaživanje mladih. Posljednja konferencija 18-mjesečnog ciklusa održana 21. do 24. rujna u Luksemburgu. Preko 200 izaslanika, mladih i predstavnika mladih iz svih država Europske Unije i država kandidatkinja sastalo se na kraju spomenutog 18-mjesečnog ciklusa u osam radnih grupa kako bi donijeli finalne preporuke i osmislili alate kojima bi se preporuke provele u djelo.

RAZVOJNE VJEŠTINE MLADIH

Nerijetko se pojmovi vještina/kompetencija, sposobnost i znanje smatraju sinonimima. Iako ovi pojmovi jesu povezani, nemaju isto značenje. Razliku između ovih pojmova najlakše ćemo objasniti ako usporedimo njihove definicije:

- **vještine/kompetencije** su naučeni ili stečeni dio ponašanja; mogućnost pojedinca za brzo i točno izvođenje niza operacija potrebnih za brzo i točno izvođenje neke radnje ili zadatka;
- **sposobnosti** se smatraju preduvjetom za stjecanje vještina i one su urođene;
- **znanje** je skup činjenica, informacija i vještina koje je osoba stekla iskustvom ili obrazovanjem.

Bitno je razlikovati ove pojmove jer se u suvremenom (europskom) kontekstu obrazovanja najviše govori o vještinama, kompetencijama kao osnovom za uspješan profesionalan i osobni razvoj. Najrelevantnije kompetencije su tzv. meke kompetencije (samosvjesnost, emocija, pravilno nošenje s emocijama, samomotivacija, empatija, socijalne vještine), životne kompetencije (donošenje odluka, rješavanje problema, kreativno razmišljanje, efektivno komuniciranje, međuljudski odnosi, samosvijest, nošenje s emocijama, nošenje sa stresom) i tzv. osam ključnih kompetencija, vještina prema europskom okviru, a one podrazumijevaju: komunikaciju na materinjem jeziku, komunikaciju na stranim jezicima, matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodoslovlju i tehnologiji, digitalnu kompetenciju, učiti kako učiti, socijalnu i građansku kompetenciju, inicijativnost i poduzetnost, kulturnu svijest i izražavanje.

Razvoj ovih vještina, kompetencija je iznimno bitan u kontekstu suvremenog obrazovanja kako bi kasnije bili konkurentni na tržištu rada.

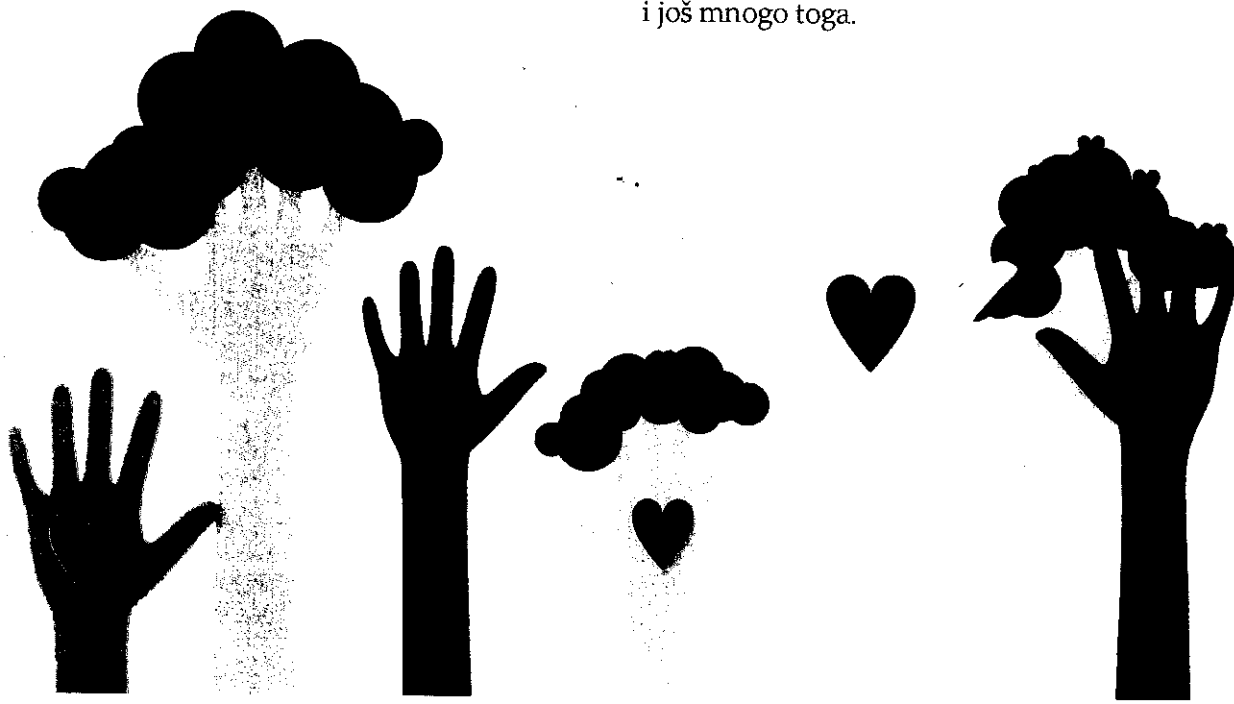
SUDJELOVANJE MLADIH U SVOJOJ LOKALNOJ ZAJEDNICI – KOME SE OBRATITI U NAŠOJ GRADSKOJ UPRAVI

KAKO MLADI MOGU SUDJELOVATI
U SVOJOJ LOKALNOJ ZAJEDNICI?

Mnogo je načina na koji mladi mogu biti aktivni i sudjelovati u životu svoje lokalne zajednice. Uspostavljanje njihovog vlastitog kluba mladih u susjedstvu, izrađivanje zidova za grafitere, organiziranje prijelaza za žabe ispod brzih cesta, angažiranje volontera za pomoć u kući starijim osobama, osmišljavanje kampanje protiv zlouporabe droga u školama i klubovima, pokretanje međunarodnih novina za mlade... to su samo neki primjeri akcija mladih. Mladi ljudi mogu pokušati uključiti i neke druge ljude i institucije u zajednički rad, primjerice vijeće lokalne zajednice, gradsko vijeće, općinu, škole, udruge, klubove mladih, novine itd.

Jedan od načina sagledavanja lokalnog utjecaja je utvrditi na koji način ideja koju mladi žele razviti može donijeti koristi njihovoj lokalnoj zajednici. Njome će se nešto riješiti, pomoći će u rješavanju nekih lokalnih problema ili razviti život lokalne zajednice. Inicijative mladih mogu se ostvariti u različitim područjima: umjetnost i kultura, socijalna uključenost, okoliš, zaštita naslijeđa, sudjelovanje mladih, europska svijest, ruralni razvoj, politike za mlade, zdravlje, borba protiv zlouporabe droga/opojnih sredstava, slobodno vrijeme mladih, borba protiv rasizma/ksenofobije, jednake mogućnosti, mladi i sport, mediji i komunikacije te mnoga druga.

Koristi od aktivnog sudjelovanja mladih su mnogobrojne: utjecanje na ono što je mladim ljudima važno, stjecanje novih vještina i sposobnosti, izražavanje vlastite kreativnosti i interesa, rad u skupinama s vršnjacima koji dijele zajednička gledišta, oblikovanje odgovornosti za sebe zajedno s odgovornošću za lokalnu zajednicu i još mnogo toga.

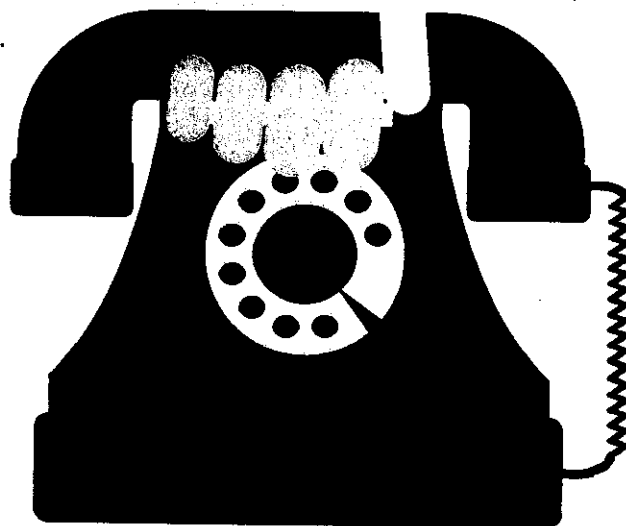
KOME SE OBRATITI U NAŠOJ GRADSKOJ UPRAVI?

Gradska uprava Grada Rijeke nudi različite prilike za aktivnost mladih. Za određena pitanja zaduženi su različiti uredi i odjeli. Ukoliko mlada osoba želi sudjelovati u edukacijama i programima osposobljavanja mladih za poduzetništvo, treba se obratiti **Odjelu gradske uprave za poduzetništvo**. Odjel koordinira i projekte koji potiču regionalni razvoj i poduzetništvo, kao i različite manifestacije i sajmove. Za djelatnosti odgoja i obrazovanja i sufinanciranje određenih programa vezanih uz školstvo, zadužen je **Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo**. Imate li interesa za razna područja tehničke kulture, ili želite saznati koje pogodnosti grad Rijeka nudi sportašima, obratite se **Odjelu za sport i tehničku kulturu**.

Također, za pitanja od posebne važnosti, može se obratiti i gradonačelniku osobno, a za razgovor kod gradonačelnika i precizan termin u kojem ćete doći, morate se najaviti tajnici gradonačelnika Grada Rijeke ili pisanim putem.

Grad Rijeka također sudjeluje u **projektima Europske unije**, u koje se na različite načine mogu uključiti i mladi.

Od velikog je značaja i **Savjet mladih Grada Rijeke**, kao savjetodavno tijelo Gradskog vijeća osnovano u cilju uključivanja mladih u javni život Grada Rijeke.

KAKO JE USTROJENA GRADSKA UPRAVA

Gradska uprava Grada Rijeke ima trinaest Odjela i dva Ureda smještenih na pet lokacija.

Dolac 8

- Komunalno redarstvo
- Prometno redarstvo

Trpimirova 2

- Odjel gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje
- Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo
- Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu
- Odjel za gradsku samoupravu i upravu.
- Pisarnica za poslove vezane za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje, odgoj i školstvo, gradsku samoupravu i upravu te sport i tehničku kulturu

Trg sv Barbare 2

- Odjel gradske uprave za poduzetništvo

GRADA RIJEKE?

Titov trg 3

- Pisarnica (šalter-sala)
- Odjel gradske uprave za komunalni sustav
- Odjel gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem
- Odjel gradske uprave za gospodarenje imovinom

Korzo 16

- Kabinet gradonačelnika
- Ured Grada
- Odjel za financije
- Odjel za kulturu
- Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
- Zavod za informatičku djelatnost
- Ured za unutarnju reviziju
- Ured za financijsko upravljanje i kontrole Grada Rijeke

ORGANIZIRANI OBLICI DJELOVANJA MLADIH

UDRUGA ZA MLADE

- Udrugom za mlade opredijeljena je za rad s mladima i za mlade.
- Rad s mladima podrazumijeva neposredan organizirani rad s mladima u svrhu njihova osnaživanja i aktivnog uključivanja u društvo.
- Primjer: Udruga RICZM "UMKI"

SAVJET MLADIH

- Savjeti mladih osnivaju se kao savjetodavna tijela jedinica lokalne i područne samouprave, koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.
- osnivaju se i kao općinski, gradski i županijski savjeti mladih
- Ima 5 (pet) članova koje bira Općinsko vijeće na vrijeme od 3 godine.

Savjet mladih:

- raspravlja o pitanjima značajnim za savjet mladih i interes mladih u lokalnoj zajednici
- putem svojih predstavnika sudjeluje u radu predstavničkog tijela lokalne samouprave prilikom donošenja odluka, mjera, programa i drugih akata od osobitog značenja za unaprjeđivanje položaja mladih na području lokalne zajednice.

UDRUGA MLADIH

- Udrugom mladih je ona udruga u kojoj većinu članova svih upravljačkih tijela čine mladi.
- Prema Zakonu, tijela državne uprave dužna su osigurati poticajno okruženje za aktivno uključivanje udruge mladih u procese izrade zakona, drugih propisa i akata od važnosti za mlade te se s njom savjetovati o temama koje potencijalno utječu na kvalitetu života mladih, njihovo socijalno osnaživanje i osnaživanje za aktivno sudjelovanje u društvu
- Primjer: Udruga mladih *Mladi u EU*

INICIJATIVE MLADIH

- Neorganizirane i neformalne inicijative mladih aktivno sudjeluju u društvu i doprinose razvoju lokalne politike za mlade.
- Inicijative mladih su projekti koje su osmislili, pokrenuli i koje će provesti sami mladi.
- Mladima se pruža prilika da razviju svoju poduzetnost, kreativnost, da se aktivno uključe u svoju lokalnu zajednicu te da isprobaju vlastite ideje.
- Primjer: Inicijativa mladih za ljudska prava

- sudjeluje u izradi, provedbi i praćenju provedbe lokalnih programa za mlade, daje pisana očitovanja i prijedloge nadležnim tijelima o potrebama i problemima mladih
- potiče informiranje mladih o svim pitanjima značajnim za unaprjeđivanje položaja mladih
- organizira sjednice
- potiče razvoj financijskog okvira provedbe politike za mlade i podrške razvoju organizacija mladih i za mlade
- obavlja savjetodavne poslove od interesa za mlade
- Izbor članova savjeta mladih i njihovih zamjenika provodi se u predstavničkom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave
- Članovi savjeta mladih i njihovi zamjenici biraju se na razdoblje od tri godine.

GRADSKO VIJEĆE

- Predstavničko tijelo građana i tijela lokalne samouprave koje donosi akte u okviru djelokruga jedinice lokalne i područne samouprave te obavlja druge poslove u skladu s zakonom i statutom lokalne zajednice.

Gradsko vijeće grada Rijeke:

- Ima 35 članova
- U njemu su zastupljene nacionalne manjine
- ima predsjednika i dva potpredsjednika koje bira većinom glasova svih članova Gradskog vijeća iz reda svojih članova. Jedan od potpredsjednika Gradskog vijeća bira se iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

VIJEĆE UČENIKA

- demokratski izabrana struktura od strane učenika srednje škole koja savjetuje odgojno-obrazovnu ustanovu i nema pravnu osobnost
- U školi se osniva vijeće učenika koje čine predstavnici učenika svakog razrednog odjela
- Predstavnik vijeća učenika sudjeluje u radu tijela škole kada se odlučuje o pravima i obvezama učenika, bez prava odlučivanja.
- Način izbora i djelokrug rada vijeća učenika utvrđuje se statutom škole.

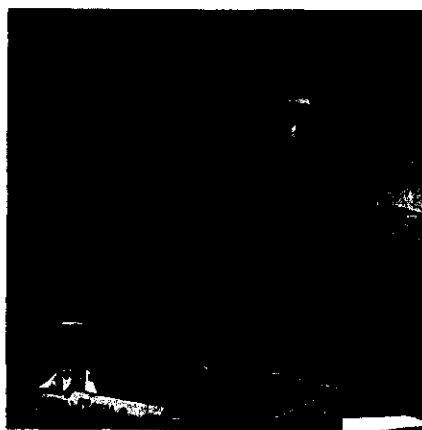
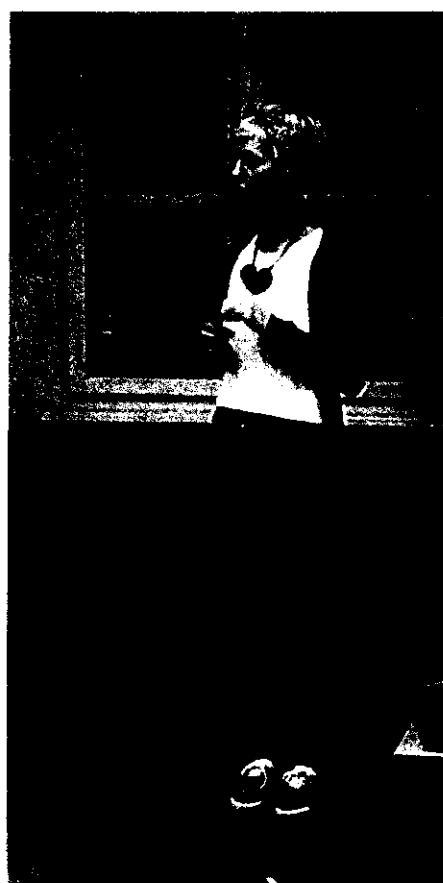
Vijeće učenika:

- priprema i daje prijedloge tijelima Škole o pitanjima važnim za učenike, njihov rad i rezultate
- u obrazovanju,
- izvješćuje pravobranitelja za djecu o problemima učenika,
- predlaže osnivanje učeničkih klubova i udruga,
- predlaže mjere poboljšanja uvjeta rada u Školi
- predlaže kandidate za općinski, gradski i županijski savjet mladih,
- surađuje kod donošenja Kućnog reda,
- pomaže učenicima u izvršavanju školskih i izvanškolskih obveza,
- skrbi o socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti učenika,
- obavlja druge poslove određene ovim statutom i drugim općim aktima.

ODRŽANA EDUKACIJA ZA KOORDINATORE - VOLONTERE TIMOVA UČENIKA

U ponedjeljak 02. studenog s početkom u 18:00 u prostorijama udruge SMART održana je edukacija za 8 koordinatore - volontera radnih timova učenika. Koordinatorima će imati za zadatak tokom dana provedbe projekta *Akcija za 5!* pomoći

učenicima u razvoju njihovih projektnih ideja i prezentacijama. Tokom edukacije koordinatori su upoznati sa svojim obavezama, agendom *Akcije za 5!*, temom projekta i tehnikama rada sa timovima učenika.

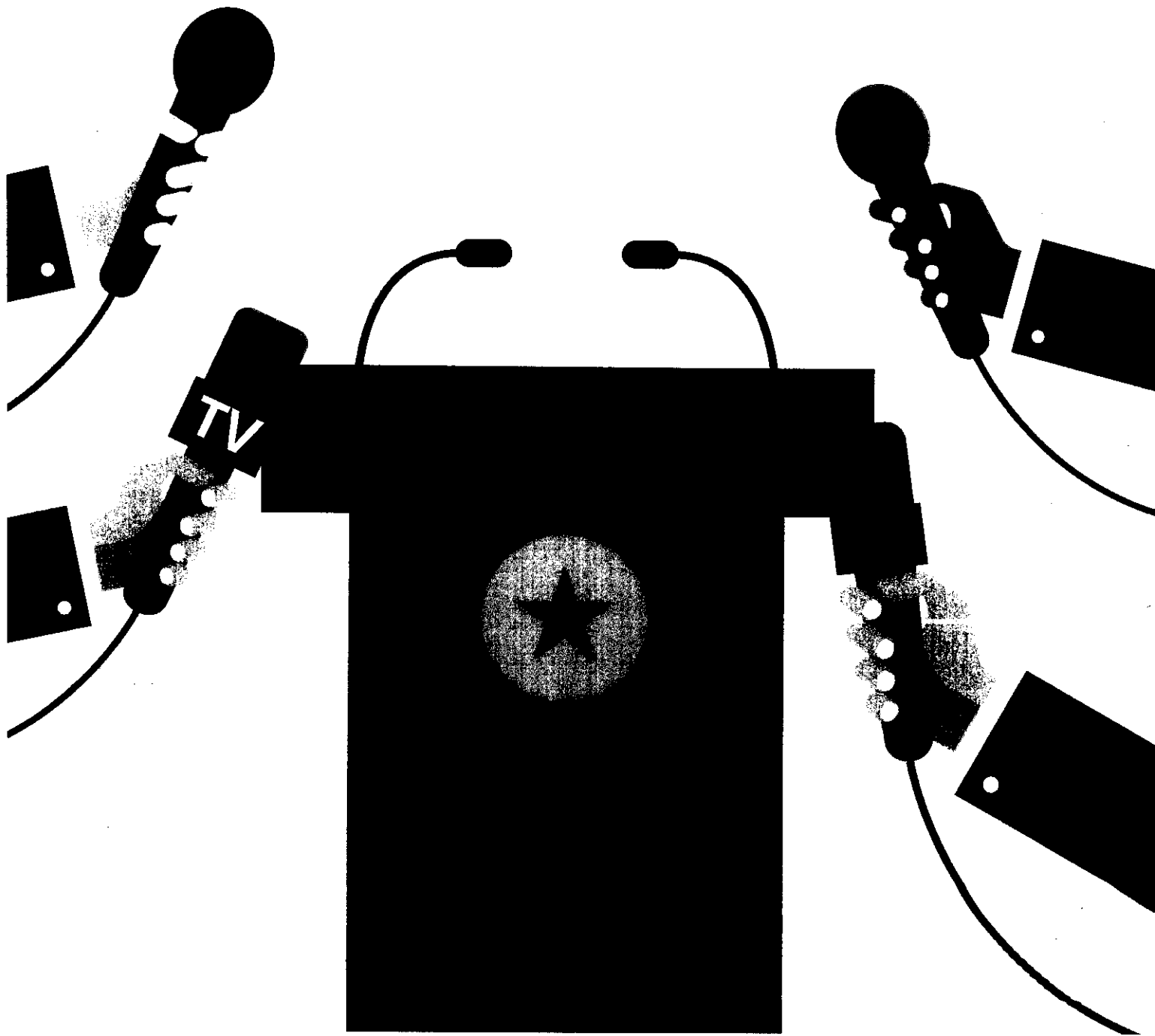

ODRŽANA EDUKACIJA ZA UČENIKE - SUDIONIKE PROJEKTA "AKCIJA ZA 5!"

Tokom utorka 03. studenog i srijede 04. studenog u četiri ciklusa osposobljeno je više od 70 učenika srednjih škola za aktivno sudjelovanje na projektu *Akcija za 5!*. U sklopu edukacije učenici su se upoznali sa ciljevima i aktivnostima projekte,

tehnikama razrade ideje u projektni plan te kroz metodu igre uloga s ovogodišnjom temom projekta.

POLITIČKA PISMENOST MLADIH

Prema istraživanju Kovačić, M., Vrbat, I. (2014). *“Znam da ništa ne znam”:
politička kompetencija i politička participacija među mladima u Zagrebu.*

Tijekom procesa tranzicije, hrvatsko je društvo zahvaćeno promjenama društvenog, ekonomskog i političkog sustava. U tom procesu posebno su pogođeni mladi koji uslijed negativnih posljedica nastale ekonomske krize nemaju prilike ekonomski se osamostaliti, što otežava njihovo daljnje uključivanje u zajednicu. Ovdje bi trebala nastupiti država sa svojom politikom za mlade s ciljem stvaranja poticajnog okruženja i integracije u društvo. Kako bi se osiguralo da demokratske institucije pravilno odrađuju svoje dužnosti, građani bi trebali nastaviti propitkivati djelotvornost demokratskih institucija i reagirati prema potrebi. No, da bi to mogli, građani moraju posjedovati tri „stupa“ političke pismenosti, a to su znanja, vještine i stavovi.

Kada je riječ o političkoj kompetenciji mladih, često se govori o njihovoj nezainteresiranosti za politiku. Podaci kažu da na nacionalnoj razini samo 10% mladih Hrvata deklarira velik interes, dok čak 54% njih nema nikakvog interesa za politiku. Ako ne postoji edukacija u formalnom obrazovnom sustavu za razvijanje političke kompetencije, pogrešno je očekivati da će se mladi na svoju ruku educirati o toj temi, a država koja ima visok stupanj nezainteresiranosti mladih za politiku, riskira politički nepismene mlade osobe danas, a potencijalno nekompetentne upravljače sutra. Iako su istraživanja pokazala da je većina mladih svjesna svog nedovoljnog poznavanja temeljnih političkih pojmova i niske razine kompetencije, s druge je strane vidljivo da je većina pokazala visoku razinu vještina potrebnih za sudjelovanje u demokratskim procesima. Ispitanici su demonstrirali sposobnost kritičkog mišljenja, a uočena je i visoka razina logičnog i induktivnog razmišljanja. Veoma je

važno što su mladi istaknuli poštenje, sposobnost, moralnost, etičnost i odolijevanje korupciji kao odlike osoba koje bi se trebale baviti politikom. Mladi razumiju da politika u Hrvatskoj nije na zadovoljavajućoj razini i svjesni su vrlina koje političari i građani trebaju posjedovati kako bi politika djelovala u smjeru dobrobiti građana. Usprkos tome, trenutna razina političke participacije mladih zabrinjavajuće je niska, a najveći je razlog njihova sumnja u svoj utjecaj na kreiranje politike. Povećanjem političke kompetencije i uvidom u mehanizme utjecaja, mladi bi shvatili vlastitu važnost u sustavu. U skladu s time, gotovo 80% mladih smatra da je obrazovni sustav nužan kako bi se razvili politički kompetentni građani, te da je škola ta koja mora potaknuti volju za aktivnim sudjelovanjem u društvu i politici među mladima.

